

VALTIONEUVOSTON ASETUS VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSESTA TIELLÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA SEKÄ VALTIONEUVOSTON ASETUS VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSESTA RAUTATIELLÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Asetusten muutoksilla pantaisiin osaltaan täytäntöön vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksia koskevan direktiivin ja sen tiekuljetuksia koskevan liitteen I ja rautatiekuljetuksia koskevan liitteen II vuoden 2013 valtioneuvoston asetustasoiset muutokset.

Muutokset koskevat muun muassa säiliön, irtotavara-ajoneuvon ja kontin täyttäjän tarkistusvelvollisuuksia sulkimen ja merkintöjen osalta, sitä, kuinka lähettäjän on toimitettava tiedot ja asiakirjat, kuljetuksen suorittajan velvollisuuksia lähtöpaikan tarkastusten osalta sekä VAK-onnettomuusraporttia

Asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2013.

PERUSTELUT**1. Nykytila**

Vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979), jäljempänä ADR-sopimus, liitteitä ja kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF, SopS 52/2006) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevaa liitettä C (RID), jäljempänä RID-määräykset, on muutettu. Kansainvälisessä liikenteessä muutokset tulivat voimaan 1.1.2013 puolen vuoden siirtymäsäännöksin.

Vastaavasti on annettu komission direktiivi 2012/45/EU vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/68/EY (VAK-direktiivi) liitteiden mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen toisen kerran. VAK-direktiivi koskee vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja sisävesikuljetuksia. Tiekuljetuksia koskevan VAK-direktiivin liitteen I vuoden 2013 muutoksissa on otettu huomioon vuoden 2013 ADR-sopimuksen muutokset. Rautatiekuljetuksia koskevan VAK-direktiivin liitteen II muutoksissa on puolestaan otettu huomioon vuoden 2013 RID-määräysten muutokset. Vuoden 2013 VAK-direktiivin muutokset on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 30.6.2013.

Suomessa voimassa olevat vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevat säännökset perustuvat pääosin ADR-sopimukseen ja VAK-direktiiviin. Rautatiekuljetusta koskevat säännökset perustuvat puolestaan pääosin RID-määräyksiin ja VAK-direktiiviin. VAK-direktiivin liitteen I määräykset on suurelta osin pantu täytäntöön liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (369/2011) ja VAK-direktiivin liitteen II määräykset liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011).

Nyt esitetyillä muutoksilla valtioneuvoston asetukseen vaarallisten aineiden kuljetusta tiellä sekä valtioneuvoston asetukseen vaarallisten aineiden kuljetusta rautatiellä pantaisiin täytäntöön vuoden 2013 VAK-direktiivin muutosten valtioneuvoston asetustasoiset säännökset näiltä osin.

2. Esitetyt muutokset

2.1 Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta teillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

7 § Lähettäjä

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa täsmennetään siten, että lähettäjän on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittavat tiedot tavalla, joka on jäljitettävissä. Täsmennys helpottaa valvontaa ja mahdollistaa sen, että annetut tiedot voidaan myös jälkikäteen tarkastaa. Yleensä tällaiset tiedot annetaan rahtikirjalla.

8 § Kuljetuksen suorittaja ja kuljettaja

Pykälän 1 momentin 4 kohtaan tehdään sanallinen täsmennys.

13 § Säiliön sekä irtotavara-ajoneuvon ja –kontin täyttäjä

Pykälän 6 kohtaa muutettaisiin siten, että säiliön sekä irtotavara-ajoneuvon ja –kontin täyttäjän on säiliön täyttämisen jälkeen tarkastettava, että sulkimet ovat suljetut ja vuotamattomia.

Pykälän 8 kohtaan lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan täyttäjän on valmistellessaan vaarallisia aineita kuljetusta varten varmistettava, että myös muut tarvittavat varoitusmerkit on kiinnitetty säiliöön, irtotavaralla kuormattuun ajoneuvoon sekä suur- ja pienkonttiin. Tällaisia muita tarvittavia varoitusmerkkejä ovat erityisesti kohotetussa lämpötilassa kuljetettavien aineiden ja ympäristövaarallisten aineiden varoitusmerkit.

17 § Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat paineastiat

Pykälän 3 momentin viittaus päivitetäisiin uuden vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1008/2011) 7 §:n 1 momenttiin.

34 § Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset

Pykälän 2 momentti lisätään selkeä määräaika VAK-onnettomuusraportin toimittamiselle. Jos vaarallisen aineen kuormauksen, kuljetuksen tai purkamisen taikka säiliön sekä irtotavara-ajoneuvon ja –kontin täytön yhteydessä sattuu ministeriön asetuksen liitteen A kohdassa 1.8.5 tarkoitettu onnettomuus, kuormaajan, täyttäjän, kuljetuksen suorittajan tai vastaanottajan on kunkin toiminnassaan tapahtuneesta onnettomuudesta annettava kuukauden kuluessa onnettomuudesta onnettomuusraportti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Voimassa olevan lain mukaan onnettomuusraportti tulee toimittaa viipymättä.

2.2 Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

8 § Lähettäjä

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa täsmennetään siten, että lähettäjän on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittavat tiedot tavalla, joka on jäljitettävissä. Täsmennys helpottaa valvontaa ja mahdollistaa sen, että annetut tiedot voidaan myös jälkikäteen tarkastaa. Yleensä tällaiset tiedot annetaan rahtikirjalla.

9 § Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja

Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa olevaa säännöstä, jonka mukaan kuljetuksen suorittajan on tehtävät tietyt tarkastukset ottaessaan vaarallisia aineita kuljetettavaksi tiukennettaisiin. Voimassa olevan lain mukaan pykälässä edellytetyt asiat varmistetaan riittävin pistokokein. Esityksen mukaan kyseessä olevat tarkastukset on tehtävä aina, pistokokeet eivät enää riitä.

Lisäksi pykälän 1 momentin 4 kohtaan tehdään sanallinen täsmennys sekä 7 kohtaan päivitetään viittaus uuteen rautatielakiin 304/2011.

14 § Säiliön sekä irtotavaravaunun ja –kontin täyttäjä

Pykälän 6 kohtaa muutettaisiin siten, että säiliön sekä irtotavaravaunun ja –kontin täyttäjän on säiliön täyttämisen jälkeen tarkastettava, että sulkimet ovat suljetut ja vuotamattomia.

Pykälän 8 kohtaan lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan täyttäjän on valmistellessaan vaarallisia aineita kuljetusta varten varmistettava, että myös muut tarvittavat varoitusmerkit on kiinnitetty säiliöihin, irtotavaralla kuormattuihin vaunuihin sekä suur- ja pienkontteihin. Tällaisia muita tarvittavia varoitusmerkkejä ovat erityisesti kohotetussa lämpötilassa kuljetettavien aineiden ja ympäristövaarallisten aineiden varoitusmerkit.

18 § Kuljettaviin painelaitteisiin kuuluvat paineastiat

Pykälän 3 momentin viittaus päivitetäisiin uuden vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1008/2011) 7 §:n 1 momenttiin.

34 § Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset

Pykälän 2 momentti lisätään selkeä määräaika VAK-onnettomuusraportin toimittamiselle. Jos vaarallisen aineen kuormauksen, kuljetuksen tai purkamisen taikka säiliön sekä irtotavaravaunun ja –kontin täytön yhteydessä sattuu ministeriön asetuksen liitteenkohdassa 1.8.5 tarkoitettu onnettomuus, kuormaajan, täyttäjän, kuljetuksen suorittajan tai vastaanottajan on kunkin toiminnassaan tapahtuneesta onnettomuudesta annettava kuukauden kuluessa onnettomuudesta onnettomuusraportti Liikenteen turvalli-

suusvirastolle ja Onnettomuustutkintakeskukselle. Voimassa olevan lain mukaan onnettomuusraportti tulee toimittaa viipymättä.

2.3 Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

3 § Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Muutettaisiin 3 §:n kohdat 3 ja 4. Päivitetäisiin asetusviittaukset, jotka liittyvät liikenne- ja viestintäministeriön vaarallisten aineiden kuljetus tiellä annettuun asetukseen ja vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä annettuun asetukseen.

7 § Turvallisuusneuvonantajan kokeet, 10 § Todistus turvallisuusneuvonantajan kokeesta, 11 § Todistuksen muuttaminen ja 13 § Kysymysluettelo

Pykälissä 7 §, 10 §, 11 § ja 13 § muutettaisiin viraston nimi. Muutos liittyy vuonna 2010 liikennehallinnon alalla tapahtuneeseen virastouudistukseen, Liikenteen turvallisuusviraston viraston ja Liikenneviraston perustamiseen. Tästä syytä Ajoneuvohallintokeskus muutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

Liite 1, Turvallisuusneuvonantajan tehtävät, 4 kohta

Muutettaisiin liitteen 1 momentin kohtaa 4. Nykyisen säännöksen mukaan turvallisuusneuvonantajan tulee seurata, että toiminnanharjoittajan henkilöstö saanut koulutusta, josta on tulee olla myös merkintä.

Lainsäädäntöön tulee muutoksia vähintään kahden vuoden välein. Nyt ehdotetulla muutoksella varmistettaisiin, että koulutuksessa on otettu huomioon myös lainsäädäntömuutokset. Lainsäädäntömuutoksilla pyritään parantamaan turvallisuutta. Kuljetusten tulee täyttää lainsäädännön vaatimukset. Tämän vuoksi on tärkeää, että turvallisuusneuvonantaja seuraa myös, että koulutuksessa on käsitelty myös lainsäädäntömuutoksia. Näin henkilöstö on tietoinen muutoksista ja he osaavat toimia muuttuneen lainsäädännön mukaisesti.

Liite 2, Turvallisuusneuvonantajan kokeisiin kuuluvat aiheet, toinen momentti, e kohta

Kohtaan tehtäisiin tekninen korjaus. Kohdan e) kolmas luetelmakohta muutettaisiin koskemaan vaarallisten aineiden IBC-kuljetusta.

3. Esitysten vaikutukset

Esitetyt muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Säädösmuutoksilla harmonisoidaan Suomen kansalliset vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetussäännökset vastaamaan kansainvälisen ADR-sopimuksen, RID-määräysten ja EU:n VAK-direktiivin liitteiden I ja II vuoden 2013 vaatimuksia. Harmonisoitujen vaarallisten aineiden kuljetussäännösten voidaan katsoa parantavan koko kuljetusketjun turvallisuutta.

4. Asian valmistelu

Asetusehdotukset on laadittu liikenne- ja viestintäministeriössä ja niitä on käsitelty vaarallisten aineiden kuljetusasiain neuvottelukunnan alaisessa Ad hoc muutos 2013 - jaostossa.

Asetusluonnoksista on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta:

Lausunnoissa....

5. Voimaantulo

Asetusten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2013.